

Plattelands
Ontwikkelings
Programma
Regiebureau

Regiebureau POP

Jaarverslag 2008

Inhoudsopgave

0. Voorwoord	pagina 2
1. Inleiding	pagina 3
2. Comité van Toezicht POP Nederland	pagina 4
3. Afronding programmaperiode 2000-2006	pagina 5
4. Uitvoering programmaperiode 2007-2013	pagina 6
5. Planning en control	pagina 8
6. Programmabegeleiding en -toezicht	pagina 9
7. Wijzigingen in het POP	pagina 10
8. Specifieke onderwerpen	pagina 12
9. Communicatie	pagina 13
10. Personele en managementinformatie	pagina 14

Bijlagen

1. Samenstelling Comité van Toezicht POP in 2008	pagina 15
2. Medewerkers Regiebureau POP in 2008	pagina 16

0. Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2008 van het Regiebureau Plattelandsontwikkelingsprogramma (Regiebureau POP). 2008 was formeel het tweede jaar van het Plattelandsontwikkelingsprogramma 2007-2013 (POP2), feitelijk was het echter het eerste “volledige” programmajaar. Een jaar dat in het teken stond van verdere (praktische) implementatie van het programma. Dit houdt concreet in dat er in 2008 o.a. is gewerkt aan: het opstellen van de Administratieve Organisatie, het jaarverslag over de uitvoering POP2 2007, het inrichten van het systeem van toezicht en evaluatie tijdens de uitvoering, het oplossen van knelpunten gerelateerd aan de uitvoering van het programma, het uitwerken van het programmadocument en de interpretatiekwesties die daaruit voortkomen, en het verstrekken van informatie. Ook is in 2008 de Ex post evaluatie van het Plattelandsontwikkelingsprogramma 2000-2006 (POP1) uitgevoerd en afgerond.

Het Comité van Toezicht POP NL is in 2008 versterkt met een vertegenwoordiger namens de Nederlandse gemeenten en een vertegenwoordiger uit de sociale en economische sector. Voor deze posities bestonden in 2007 nog vacatures. Het C.v.T. is hiermee compleet.

Toen de verantwoordelijkheid voor het Programma Beheer per 1 januari 2007 overging van Rijk naar provincies, is afgesproken dat de regeling tijdens het eerste jaar van de nieuwe programmaperiode in zijn huidige vorm zou blijven bestaan, en dat pas in 2008 eventuele wijzigingen zouden worden doorgevoerd. In 2008 zijn de provincies in overleg met het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) begonnen met de omvorming van het Programma Beheer, waarbij is ingezet op vereenvoudiging van het programma.

2008 was een interessant jaar vanwege een aantal wijzigingen in de Europese kaders. Tijdens de Landbouw- en Visserijraad op 18, 19 en 20 november in Brussel hebben de Europese landbouwministers een akkoord bereikt over de zogeheten Health Check. Dit is een tussentijdse evaluatie van het Europese landbouwbeleid en een uitvloeisel van de hervormingen die in 2003 zijn ingezet.

In de Landbouwraad op 19 januari 2009 zijn de Health Check-besluiten formeel bekrachtigd. Gevolg is, dat de lidstaten hun Nationale Plattelandsstrategie en Plattelandsontwikkelingsprogramma moeten aanpassen. Dit zal in de eerste helft van 2009 zijn beslag krijgen.

Samengevat was 2008 voor het Regiebureau een jaar met de nodige afwisselingen, waarin de praktische implementatie van het programma centraal stond en de uitvoering van POP2 op gang kwam.

Hans Zwetsloot

Hoofd Regiebureau POP

1. Inleiding

Dit jaarverslag biedt een terugblik op de voornaamste werkzaamheden van het Regiebureau POP in 2008. Het beschrijft enerzijds de werkzaamheden van het Regiebureau in het kader van de afronding van de programmaperiode 2000-2006 (POP1), anderzijds de werkzaamheden gericht op de praktische implementatie van het programma voor de periode 2007-2013. Tot slot vindt u in dit jaarverslag informatie over de belangrijkste personele en management-aangelegenheden in 2008.

2. Comité van Toezicht POP Nederland

Het Comité van Toezicht POP Nederland (C.v.T) heeft in 2008 tweemaal vergaderd, te weten op 16 juni en 12 november.

Het Regiebureau POP voert het secretariaat van het C.v.T., bereidt de agenda en de te bespreken stukken voor, en draagt zorg voor de coördinatie van de voorbereidende (ambtelijke) afstemming.

C.v.T.-vergadering 16 juni

In de vergadering van 16 juni heeft de minister van LNV twee nieuwe leden formeel geïnstalleerd: mevrouw drs. J.P. Zevenbergen-Herweijer, als representant van de sociale en economische partners, en de heer J.H. Vennevertloo, voorgedragen door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten.

Het C.v.T. heeft de stand van zaken van de uitvoering van POP2 besproken. Er werd gesignaleerd dat, met uitzondering van as 2, de aangegane verplichtingen tot dan toe nog niet hadden geleid tot daadwerkelijke betalingen/declaraties. Voor de jaren 2007 en 2008 is tezamen circa € 140 miljoen beschikbaar. Door de N+2-systematiek kan het EU-budget van 2007 nog tot 31 december 2009 bij de EU worden gedeclareerd en dat van 2008 tot 31 december 2010. Desalniettemin riep de voorzitter de betrokkenen op om voortvarend aan de slag te gaan.

Verder heeft het Comité het conceptjaarverslag over de uitvoering 2007 vastgesteld en heeft het ingestemd met de selectiecriteria POP2. Ook heeft het C.v.T. ingestemd met een voorstel tot het organiseren van een verkiezing van het POP-project van het jaar. Zie voor meer informatie hierover hoofdstuk 9 van dit jaarverslag.

C.v.T.-vergadering 12 november

In de vergadering van 12 november is de heer drs. C.B.F. Kuijpers, Directeur-Generaal Ruimte, geïnstalleerd als lid van het C.v.T. namens het ministerie van VROM. Hij heeft de plaats ingenomen van mevr. ing. S.M.M. Borgers. Deze wisseling van de wacht heeft plaatsgevonden omdat het onderwerp POP binnen het ministerie van VROM is overgegaan van DG-Milieu naar DG-Ruimte.

Het C.v.T. is geïnformeerd over de stand van zaken van de uitvoering van POP2. Geconstateerd werd, dat de uitvoering van maatregel 125 (infrastructuur voor de ontwikkeling/aanpassing van land- en bosbouw) bijzondere aandacht vraagt.

Tevens heeft het Comité ingestemd met een voorstel om de gelden die voor 2009 in het kader van modulatie¹ beschikbaar komen voor POP2 (in totaal € 1,6 mln.) toe te voegen aan maatregel 121 onderdeel luchtwassers (0,8 mln.) en maatregel 214 agromilieubetalingen (0,8 miljoen). Meer informatie over deze modulatiegelden is te vinden in hoofdstuk 5. De bestemming van de extra gelden vanaf 2010 zal worden meegenomen in de voorstellen voor de Health Check die uiterlijk 30 juni 2009 moeten worden voorgelegd aan de Europese Commissie. Voor meer informatie over de (modulatie in het kader van de) Health Check, zie hoofdstuk 7.

Het C.v.T. is geïnformeerd over de goedkeuring op 24 oktober van notificatie 2008-1 door de Europese Commissie, en heeft ingestemd met notificatie 2008-2, die enkele financiële wijzigingen bevat, en aanpassingen van de maatregelfiches 124 (samenwerking bij innovatie) en 214 (agromilieuverbintenissen).

Ook heeft het C.v.T. ingestemd met het voornemen tot notificatie van het Programma Beheer.

In de vergadering zijn de resultaten van de Ex post evaluatie van POP1 gepresenteerd. Het Comité heeft ermee ingestemd de evaluatie formeel bij de Europese Commissie in te dienen. Voor meer informatie over de Ex post evaluatie, zie hoofdstuk 3.

¹ Modulatie is het overhevelen van gelden van de eerste pijler (markt- en inkomensondersteuning) naar de tweede pijler (plattelandontwikkeling) van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid van de Europese Unie.

3. Afronding programmaperiode 2000 – 2006

Conform Europese richtlijnen is het Plattelandsontwikkelingsprogramma 2000-2006 binnen twee jaar na afronding geëvalueerd door een onafhankelijke evaluator, een consortium van LEI, Alterra en ERAC. De Europese Commissie heeft hiertoe evaluatievragen voorgeschreven.

Een belangrijk onderdeel van deze Ex post evaluatie is het vormen van een oordeel over de doeltreffendheid, doelmatigheid en impact van de steunverlening in het kader van POP1. De lessen die hieruit getrokken worden, kunnen bijdragen aan het verbeteren van de steunverlening in de programmaperiode 2007-2013 en daarna. Het consortium heeft de evaluatie in 2008 uitgevoerd.

Samenvatting conclusies

De evaluatoren noemen POP1 een ambitieus programma dat zich richtte op het realiseren van verschillende doelstellingen tegelijkertijd: van instandhouding van de landbouwsector tot het verbeteren van de leefbaarheid op het platteland en van natuurontwikkeling tot milieubehoud. Uit de evaluatie rijst een divers beeld op van de prestaties van POP1. Het programma was een succesvol financieringsinstrument voor plattelandsontwikkeling en heeft tot een aanzienlijke private financiering geleid. Er is binnen POP1 voor ruim 1 miljard aan subsidies verleend door de publieke organisaties, waarvan 435 miljoen euro van de EU afkomstig was. Daarbovenop is door de private sector 366 miljoen euro geïnvesteerd.

Het consortium concludeert dat de doelstellingen (op het gebied van duurzame landbouw, natuur en landschap, waterbeheer, diversificatie, recreatie en toerisme en leefbaarheid) in voldoende mate zijn gehaald. Het ontbreken van een duidelijke hoofddoelstelling in combinatie met de keuze voor een groot aantal subsidieregelingen, leidde echter tot een gebrek aan focus van het programma en een spreiding van het beschikbare budget over veel maatregelen. Het grote aantal maatregelen zorgde echter ook voor de nodige flexibiliteit bij de uitvoering. In de periode waarin POP1 zich afspeelde, koos de rijksoverheid ervoor om centraal te sturen op hoofdlijnen en provinciale en lokale overheden waar mogelijk het beleid te laten uitvoeren. POP1 heeft een duidelijke aanjagende en katalyserende werking gehad op deze ontwikkelingen. De samenwerking tussen Rijk en provincies verliep vooral in de beginperiode moeizaam, evenals de samenwerking met Brussel. Op beide vlakken zijn in de loop van de programmaperiode aanzienlijke verbeteringen gerealiseerd, mede dankzij het Regiebureau POP.

De effectiviteit van een programma als dit, zo wordt geconcludeerd, is gebaat bij een minder complexe opzet en duidelijke en realistische doelen. Ook wordt aanbevolen om nog meer de meerwaarde te benutten van programmabureaus, gebiedsbureaus, gebiedsmakelaars en maatschappelijke organisaties. Zij kennen het gebied goed en kunnen een programma toegankelijk maken voor potentiële aanvragers.

Het evaluatierapport en de beknopte samenvatting zijn te vinden op www.regiebureau-pop.eu > POP 2000-2006 > Ex post evaluatie.

Op 11 juni 2008, aan het einde van het evaluatieproces, is er een expertmeeting georganiseerd met betrokken partijen, waarin de conclusies zijn getoetst aan praktijkervaringen.

De evaluator heeft de conceptversie van het evaluatierapport over POP1 op 25 september gepresenteerd in het Twaalf Provinciën Overleg.

In november is het conceptrapport ter goedkeuring voorgelegd aan het Comité van Toezicht, waarna het in december via SFC 2007² kon worden ingediend bij de Europese Commissie.

Op 3 maart 2009 heeft de Commissie per brief laten weten dat de Ex post evaluatie aan de gestelde eisen voldoet.

De werkzaamheden van de externe evaluator werden begeleid door een Begeleidingscommissie en een Klankbordgroep met Regiebureau POP als voorzitter.

² System for Fund management in the European Community, het systeem voor het beheer van fondsen in de Europese Gemeenschap voor de periode 2007-2013, waarmee de lidstaten documenten aanleveren aan de Europese Commissie.

4. Uitvoering programmaperiode 2007-2013

Het jaar 2008 was formeel het tweede jaar van het Plattelandsontwikkelingsprogramma 2007-2013, maar feitelijk het eerste echte volledige programmajaar.

Een jaar dat in het teken stond van de verdere praktische implementatie van het programma. Concreet betekent dit, dat er in 2008 o.a. is gewerkt aan: het eerste jaarverslag over de uitvoering van deze programmaperiode, het opstellen van de Administratieve Organisatie, het inrichten van het systeem van toezicht en evaluatie tijdens de uitvoering, het oplossen van knelpunten gerelateerd aan de uitvoering van het programma, de uitwerking en interpretatie van het programmadocument en communicatie.

Jaarverslag over de uitvoering

De eerste helft van 2008 heeft in het teken gestaan van het opstellen van het jaarverslag over de uitvoering POP2 2007 en het indienen daarvan bij de Europese Commissie. Het jaarverslag over de uitvoering is een Europese verplichting voor de lidstaat Nederland, die voortvloeit uit artikel 82 van Plattelandsverordeningen 1698/2005.

De benodigde beleidsinformatie werd aangeleverd door de betrokken beleidsdirecties van het ministerie van LNV, en de financiële gegevens door het betaalorgaan Dienst Landelijk Gebied, delegated body Dienst Regelingen, en de provincies. Het jaarverslag werd goedgekeurd door het Comité van Toezicht in de vergadering van 16 juni.

Dankzij de inspanningen van alle partijen is het gelukt om het verslag vóór de einddatum van 30 juni aan te bieden aan de Europese Commissie.

De belangrijkste conclusie over 2007 was dat het programma zich nog in de aanloopfase bevond. Dit is niet verwonderlijk als rekening wordt gehouden met het startpunt van het nieuwe programma (halverwege het jaar) en de werkzaamheden die zijn verricht om het programma goedgekeurd te krijgen en de uitvoering te organiseren. Dit was een grote opgave gezien de veranderingen ten opzichte van POP1 (waaronder de invoering van de Wet Inrichting Landelijk Gebied). Wel zijn in 2007 de nodige inspanningen geleverd om de uitvoering van het programma in beweging te krijgen, die hun vruchten beginnen af te werpen.

Administratieve Organisatie

In het Plattelandsontwikkelingsprogramma 2007-2013 is vastgelegd, dat onder de verantwoordelijkheid van het Regiebureau POP een Handboek Administratieve Organisatie zal worden ontwikkeld ten behoeve van de uitvoering van het programma. Na een offertetraject is de opdracht hiervoor in mei 2008 verleend aan ConQuaestor. De opdracht behelsde het beschrijven van de werkprocessen die onder de verantwoordelijkheid van het Regiebureau vallen. Deze opdracht is eind juli afgerond. In een vervolgoopdracht heeft ConQuaestor gewerkt aan de beschrijving van de werkprocessen binnen het ministerie van LNV. Deze opdracht wordt naar verwachting in de eerste helft van 2009 afgerond, waarna de Administratieve Organisatie kan worden vastgesteld.

Evaluatie tijdens de uitvoering

Artikel 86 van Verordening (EG) 1698/2005 schrijft voor dat elke lidstaat een systeem moet opzetten, waarmee de uitvoering van het programma continu wordt geëvalueerd.

De Beheersautoriteit en het C.v.T. kunnen de evaluatie tijdens de uitvoering gebruiken om de vorderingen van het programma te volgen en eventueel bij te sturen.

In 2008 is de voorbereiding van het opzetten van een dergelijk continu evaluatiesysteem ter hand genomen.

Programmawijzigingen

Het programma is in 2008 tweemaal aangepast, te weten naar aanleiding van de notificaties 2007-1, en 2008-1.

De goedkeuring van notificatie 2007-1 op 5 juni 2008 resulteerde in een aangepast programmadocument “versie juni 2008”.

De goedkeuring van notificatie 2008-1 op 24 oktober resulteerde in een geconsolideerde “versie oktober 2008”.

De notificaties waren niet zodanig dat het programma opnieuw moest worden voorgelegd aan het Plattelandsontwikkelingscomité. De Commissie hoefde er ook geen nieuwe goedkeurende beschikking voor af te geven. In hoofdstuk 7 van dit jaarverslag (Wijzigingen in het POP) wordt inhoudelijk ingegaan op de notificaties die in 2008 zijn goedgekeurd of ingediend.

Nationale Plattelandsstrategie

Conform Plattelandsverordening (EG) 1698/2005 is de Nationale Plattelandsstrategie eind 2007 aangepast naar aanleiding van de goedkeuring van het programma in juli van dat jaar.

Op 3 december 2007 is de aangepaste versie ingediend bij de Europese Commissie.

Begin 2008 heeft de Commissie de wijzigingen beoordeeld. Zij was van mening dat Nederland een aantal doelen en indicatoren verder moest uitwerken om bij de Mid term evaluatie in 2009 nauwkeurige, kwantificeerbare informatie aan te kunnen leveren. Het ging daarbij om indicatoren op het gebied van weidevogels, het tot staan brengen van de teruggang van de biodiversiteit en om milieuaspecten van water, bodem en klimaat. Het Regiebureau heeft in samenwerking met de Directie Natuur van het ministerie van LNV en de provincies aan dit verzoek van de Commissie voldaan.

5. Planning en control

Financiën 2008

In 2008 is er voor ruim € 26 miljoen gedeclareerd bij de EU. Met name op as 2 is een groot bedrag gedeclareerd, namelijk € 19,8 mln. De declaratie op de andere assen blijft nog achter.

In 2007 en 2008 zijn veel verplichtingen aangegaan, die vanaf 2009 tot realisatie/declaratie moeten komen, met name op as 1.

As 3 en 4 blijven wat verplichtingen betreft achter. De verwachting is dat in 2009 veel verplichtingen zullen worden aangegaan, die voor een deel ook in 2009 tot realisatie zullen komen.

Op grond van de financiële POP-tabel was in het EU-jaar 2008 een Europese bijdrage van € 72,6 mln. beschikbaar voor Nederland. In het EU-jaar 2007 was er een bedrag van € 70,5 mln. beschikbaar.

De budgetregels van de EU bepalen dat de lidstaten vanwege de zogenoemde N+2-regel nog tot 31 december 2009 de tijd hebben om het toegewezen budget van 2007 te declareren. Het budget 2008 moet uiterlijk 31 december 2010 zijn uitbetaald aan de eindbegunstigde.

In totaal, tot en met december 2008, is het beeld als volgt:

	Beschikbaar in 2007 en 2008	Realisatie tot en met 2008	
	in mln. euro's	in mln. euro's	%
As 1 Versterking concurrentievermogen land- en bosbouwsector	43,1	6,8	16
As 2 Verbetering milieu en platteland	42,3	36,9	87
As 3 Leefbaarheid en diversificatie	42,6	2,9	7
As 4 Uitvoeren Leaderschap	14,2	0,1	0,7
Technische bijstand	1,0	0,2	20
TOTAAL	143,2	46,9	32

Financiële rapportages

Tijdens de looptijd van POP2 wordt tweemaal per jaar (op 31 januari en 31 juli) aan de EU gerapporteerd over de kwartaalbedragen die Nederland verwacht te gaan declareren. Ook moeten voor de daaropvolgende twee jaren ramingen worden verstrekt. Het Regiebureau POP heeft het aanleveren van de benodigde gegevens aan de Europese Commissie gecoördineerd.

Financiële notificatie

In 2008 is op 19 december notificatie 2008-2 ingediend bij de Commissie. Deze notificatie behelst geen wijziging van de financiële tabel, maar onderdeel is wel een correctie van een financiële onvolkomenheid in het staatssteunformulier behorend bij maatregel 212 (betalingen voor natuurlijke handicaps aan landbouwers). De notificatie is nog niet goedgekeurd door de Commissie.

Modulatiegelden

In augustus 2008 heeft de Europese Commissie de bedragen vastgesteld die in het kader van modulatie toegevoegd worden aan de POP2-enveloppe. Dit betreft niet het modulatiebedrag dat in het kader van de Health Check-besluiten per 1 januari 2010 wordt overgeheveld. Voor Nederland gaat het om een totaalbedrag van € 9,1 miljoen, verdeeld over de jaren 2009 (€ 1,6 mln.), 2010 (€ 1,7 mln.), 2011 (€ 1,9 mln.), 2012 (€ 1,9 mln.) en 2013 (€ 2 mln.). Voor meer informatie over de (modulatie in het kader van de) Health Check, zie hoofdstuk 7.

6. Programmabegeleiding en -toezicht

Voor de uitvoering van taken op het gebied van programmabegeleiding en -toezicht faciliteert of neemt het Regiebureau POP deel aan een aantal reguliere overlegstructuren en vervult het een helpdesk-functie.

Overlegstructuren

Het Regiebureau POP heeft in 2008 een bijdrage geleverd aan de volgende reguliere overleggen:

- Het Twaalf Provinciën Overleg

In het Twaalf Provinciën Overleg (TPO) worden beleidsmatige en uitvoeringstechnische zaken besproken die verband houden met de implementatie van POP2. Deelnemers aan het TPO zijn: de provinciale POP-coördinatoren, het ministerie van LNV en vertegenwoordigers van de betaalorganen Dienst Landelijk Gebied (DLG) en Dienst Regelingen (DR). Het Regiebureau POP voert het secretariaat van dit overleg. Het TPO heeft in 2008 vijfmaal vergaderd.

- Het Begeleidingsteam POP

Het Regiebureau POP voert het secretariaat van het Begeleidingsteam POP (B-team) met vertegenwoordigers van (beleids)directies van LNV, provincies en betaalorganen. Het B-team geeft advies over interpretatiekwesties inzake EU-regelgeving, die relevant is voor de uitvoering van het POP2. Het B-team heeft in 2008 achtmaal vergaderd.

- STAR-comité/Plattelandsontwikkelingscomité

Het STAR-comité is het inhoudelijk adviesorgaan van de Europese Commissie voor plattelandsaangelegenheden in het kader van het Plattelandsontwikkelingsprogramma 2000-2006.

Voor het adviseren over zaken die verband houden met de programmaperiode 2007-2013 is sinds 2007 het Plattelandsontwikkelingscomité ingesteld.

In 2008 heeft het Plattelandsontwikkelingscomité in totaal negen keer vergaderd. Zeven keer ging het om een gecombineerde vergadering met het STAR-comité. Het Regiebureau POP begeleidt de lidstaatvertegenwoordiger voor Nederland in dit comité.

- EOGFL-comité/Comité voor de Landbouwfondsen

Het EOGFL³-comité is het orgaan dat de Europese Commissie adviseert over de financiële aspecten van onder meer plattelandsontwikkeling.

Voor het afstemmen van financiële zaken in de periode 2007-2013, die het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) betreffen, is het Comité voor de Landbouwfondsen ingesteld. Het Regiebureau POP is agendalid van dit overleg en woont het bij als de agenda daarvoor aanleiding geeft.

- Werkoverleg met DG AGRI en Plattelandsontwikkeling

In 2008 heeft regelmatig (regulier) overleg plaatsgevonden tussen vertegenwoordigers van het Regiebureau POP en ambtenaren van het Directoraat Generaal voor Landbouw en Plattelandsontwikkeling over uitvoeringsaangelegenheden rond POP2. Belangrijke onderwerpen van gesprek waren: de notificaties, omvorming van het Programma Beheer, de aanpassingen in het plattelandsbeleid in het kader van de Health Check en het formele jaarlijkse gesprek over de voortgang van het programma.

Helpdesk

Programma- en regelingseigenaren, betaalorgaan DLG en DR stellen het Regiebureau POP regelmatig (telefonisch) vragen over bijvoorbeeld interpretatie en werkwijze bij de uitvoering van POP2. Daarnaast stellen ook consultants, projectaanvragers in spe en belangstellenden het Regiebureau (algemene) vragen over het POP en de subsidiemogelijkheden in dat kader. Het Regiebureau streeft naar een snelle behandeling van alle binnenkomende vragen en verzoeken.

³ EOGFL staat voor Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw.

7. Wijzigingen in het POP

Notificatie 2007-1

Op 21 december 2007 heeft Nederland notificatie 2007-1 ingediend bij de Europese Commissie. Deze notificatie behelst niet direct een wijziging van maatregelen, maar een verheldering van de tekst van maatregelfiche 214 (agromilieuverbintenissen), een correctie van de bij dit maatregelfiche behorende subbijlagen 11 en 12 en een correctie van enkele feitelijke onjuistheden in het hoofddocument POP2 en de bijlagen.

Aan maatregelfiche 214 is ter verduidelijking toegevoegd, dat de voor de agromilieuverbintenissen te hanteren tarieven jaarlijks kunnen worden herzien op basis van ontwikkelingen in de kVEM (kilo voedereenheid melk), het CAO-uurloon voor landbouwers, en de Consumenten-prijsindex (CPI).

Met de 'indexering' worden de tarieven gebaseerd op compensatie van daadwerkelijk inkomensverlies. Dit moet het voor agrariërs aantrekkelijker maken om een agromilieuverbintenis af te sluiten. Indexering is alleen van toepassing op nieuw af te sluiten beheerspakketten graslandbeheer of landschapspakketten. Voor een reeds afgesloten pakket wordt gedurende de looptijd (zes jaar) het tarief van het jaar van het afsluiten van het contract gehanteerd.

Het communicatieplan POP2 met bijbehorende bijlagen was niet consequent, en op sommige plaatsen onlogisch, als het gaat om de vereisten voor het plaatsen van informatieborden en -plaquettes bij projecten. Ook was niet duidelijk hoe lang informatieborden na de realisatiefase geacht werden te blijven staan. Dit schiep onduidelijkheid bij eindbegunstigen. Daarom werd met deze notificatie de tekst in het communicatieplan in overeenstemming gebracht met de tekst uit bijlage VI van uitvoeringsverordening (EG) 1974/2006.

Notificatie 2007-1 werd in juni 2008 goedgekeurd door de Europese Commissie.

Notificatie 2008-1

Op 7 juli 2008 heeft Nederland notificatie 2008-1 ingediend bij de Commissie. De wijziging betrof maatregel 214 (agromilieuverbintenissen) en had betrekking op aanpassingen in de zogeheten ganzenfoerageerpakketten. Doel van de aanpassing was de deelname aan de regeling te stimuleren. De wijziging moet het voor aanvragers o.a. mogelijk maken hun reguliere bedrijfsvoering in stand te houden en te combineren met ganzenfoerageerbeheer. Ook bevatte de notificatie een voorstel om de minimumoppervlakte-eis voor een beheersgebied aan te passen.

Notificatie 2008-1 werd op 24 oktober 2008 goedgekeurd door de Europese Commissie. Naar aanleiding hiervan is een nieuwe geconsolideerde versie van het Plattelandsontwikkelingsprogramma verschenen: "versie oktober 2008".

Notificatie 2008-2

Op 19 december 2008 heeft Nederland notificatie 2008-2 ingediend bij de Europese Commissie. Deze notificatie betreft de volgende zaken:

- Een aanpassing van maatregelfiche 123 (verhogen toegevoegde waarde van land- en bosbouwproducten). Het betreft een wijziging van de wijze van openstelling. Openstelling vindt in principe plaats via de Regeling LNV-subsidies, maar openstelling via de provinciale verordening blijft ook mogelijk.
- Een aanpassing van maatregelfiche 125 (infrastructuur voor de ontwikkeling/aanpassing van land- en bosbouw). Het doel van de aanpassing is om het fiche wat betreft beweegredenen, doelen, reikwijdte, acties en te vergoeden activiteiten beter te laten aansluiten bij de praktijk. De aanpassing is gewenst om optimaal gebruik van het maatregelfiche mogelijk te maken en de gewenste doelen te kunnen behalen.
- Een aanpassing van maatregelfiche 214 (agromilieuverbintenissen). Het betreft het toevoegen van de mogelijkheid om gedurende de looptijd van een agromilieucontract te wisselen van pakket.
- Een aanpassing van de maatregelfiches 311⁴/312⁵/313⁶/321⁷/323⁸. In deze maatregelen is een 'dubbel maximum' ingebouwd. Het maximale steunbedrag wordt enerzijds begrensd door de 'de minimis-regel', anderzijds door een in de fiches bepaald maximum van subsidiabele kosten. Dit dubbele maximum wordt met deze wijziging opgeheven.
- Een verduidelijking dat bij de maatregelen 313, 321, en 323 de maximale vergoeding ook voor niet-overheden tot 100% van de subsidiabele kosten kan bedragen.
- Een correctie van een financiële onvolkomenheid in het staatssteunformulier behorende bij maatregel 212 (betalingen voor natuurlijke handicaps aan landbouwers).

Deze notificatie moet nog worden goedgekeurd door de Commissie.

Veranderingen in het Europese kader

De Europese landbouwministers hebben tijdens de Landbouw- en Visserijraad op 18, 19 en 20 november 2008 in Brussel een akkoord bereikt over de Health Check. Dit is een tussentijdse evaluatie van het Europese Landbouwbeleid en de hervormingen die in 2003 zijn ingezet. In de Landbouwraad op 19 januari 2009 zijn de Health Check-besluiten formeel bekrachtigd.

Onderdeel van dit besluit is dat er via modulatie (het overhevelen van geld van de eerste naar de tweede pijler van het Gemeenschappelijke Landbouwbeleid) in de jaren 2010 t/m 2013 meer geld beschikbaar komt voor plattelandsbeleid. Voor Nederland zal het gaan om ruim € 90 miljoen. Inclusief de nationale cofinanciering van 25% gaat het om circa € 120 miljoen. Dit moet primair worden besteed aan de zogeheten "nieuwe uitdagingen":

- Klimaatverandering
- Hernieuwbare energie
- Watermanagement
- Biodiversiteit
- Innovatie t.b.v. deze vier nieuwe uitdagingen
- Structuurversterking van de melkveehouderij

Naar aanleiding van het Health Check-akkoord moeten de lidstaten hun Plattelandsontwikkelingsprogramma's en Nationale Plattelandsstrategieën aanpassen. De aangepaste documenten moeten uiterlijk 30 juni 2009 worden ingediend bij de Europese Commissie.

⁴ Diversificatie naar niet-agrarische activiteiten.

⁵ Steun voor de oprichting en ontwikkeling van micro-ondernemingen.

⁶ Bevorderen van toeristische activiteiten.

⁷ Basisvoorzieningen voor de economie en de plattelandsbevolking

⁸ Instandhouding en opwaardering van het landelijk erfgoed.

8. Specifieke onderwerpen

Werkbezoek Europese Commissie

Op 16 en 17 april heeft een hoge delegatie van DG AGRI en Plattelandsontwikkeling van de Europese Commissie een werkbezoek aan Nederland gebracht. Thema van het bezoek was 'Landbouw onder stedelijke invloedssfeer'.

Ingevolge het thema speelde het bezoek zich af rond en in Amsterdam, met o.m. bezoeken aan Nationaal Landschap Laag Holland, zorgboerderij Landzijde, en de (toen) net geopende winkelformule Marqt in Amsterdam.

Tijdens het bezoek hebben de delegatieleden gesprekken kunnen voeren met bestuurders, ondernemers en natuurbeschermers in de provincie Noord-Holland, alsmede ambtenaren van de provincie en het ministerie van LNV.

Ter afsluiting van het bezoek is de delegatie ontvangen door wethouder mevrouw ir. M.B. Vos van de gemeente Amsterdam. Daarbij is uitgebreid aandacht besteed aan de voedselstrategie van de gemeente.

Nationaal Plattelandsnetwerk

Iedere Europese lidstaat is op basis van de Plattelandsverordening (EG) 1698/2005 verplicht om een Nationaal Plattelandsnetwerk in te richten. Doel van dit netwerk is de bij plattelandsontwikkeling betrokken organisaties en overheidsdiensten bijeen te brengen en een platform te bieden voor onder andere het uitwisselen van ervaringen en het ondersteunen van de uitvoering van projecten. In Nederland is ervoor gekozen het Plattelandsnetwerk breder te laten zijn dan het Europese kader: alle actoren die bijdragen aan een vitaal platteland behoren tot de doelgroep.

De combinatie ETC Adviesgroep Nederland/Centrum voor Landbouw en Milieu (CLM) levert het Netwerkteam, dat een verbindingsfunctie heeft, gebiedsgroepen ondersteunt en het opzetten van integrale en innovatieve plannen stimuleert. Het is een lerende en onafhankelijke organisatie die werkt op basis van een jaarlijks door het Comité van Toezicht POP Nederland goed te keuren werkplan.

De beleidsmatige aansturing van het Netwerkteam geschiedt onder verantwoordelijkheid van vertegenwoordigers van het ministerie van LNV en de provincies. Het Regiebureau POP is verantwoordelijk voor de organisatorische aansturing en de dagelijkse contacten.

Het netwerk wordt deels gefinancierd uit het Plattelandsfonds van de EU, deels uit bijdragen van Rijk en provincies. Op 12 maart 2008 vond op Kasteel Groeneveld in Baarn de startbijeenkomst plaats. Het was een middag over regie, mozaïek van en passie voor het platteland.

Conferenties, expertmeetings en seminars

In april 2008 was door de EU, tezamen met het gastland Hongarije, een bijeenkomst georganiseerd in Boedapest voor 'Managing authorities' op het gebied van plattelandsontwikkeling. Hierbij was ook een vertegenwoordiger van het Regiebureau aanwezig.

In juni was het Regiebureau vertegenwoordigd op een internationale conferentie in Estland over de monitoring en evaluatie van agromilieumaatregelen.

Op 5 juni en 15 december 2008 heeft het Regiebureau deelgenomen aan expertmeetings over monitoring en evaluatie. Deze waren georganiseerd door de Europese Commissie en vonden plaats in Brussel.

Op 16 en 17 oktober was het Regiebureau aanwezig op de conferentie "Agriculture and Rural Development, Europe's rural areas in action". Deze conferentie was georganiseerd door de Europese Commissie, en vond plaats in Lymassol op Cyprus.

Eind oktober heeft het Regiebureau, op verzoek van DLG, een bijdrage geleverd aan een twinningproject in Roemenië. De inbreng van het Regiebureau bestond uit een aantal presentaties over monitoring en evaluatie.

Op 18 en 19 november is deelgenomen aan de jaarlijkse Agra Europe conferentie 'Rural Development in Europe' in Londen.

9. Communicatie

Begin 2008 zijn in opdracht van het Regiebureau een samenvatting van het programma en een informatiefolder voor potentiële eindbegunstigden verschenen. De ontwikkeling van beide uitgaven is met Europese cofinanciering uit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling geschied.

Het Communicatieplan is in 2008 op een aantal punten gewijzigd naar aanleiding van de goedkeuring van notificatie 2007-1. De vereisten ten aanzien van het plaatsen van informatieborden en plaquettes zijn in overeenstemming gebracht met de tekst in Vo. (EG) 1974/2006, bijlage VI, paragraaf 2.2.

Verder is in het communicatieplan vastgelegd, dat een informatiebord tenminste verplicht is tijdens de realisatiefase van het project. Begunstigde kan er na de realisatie van het project voor kiezen om het bord vijf jaar te laten staan (en te onderhouden), of het bord te vervangen door een informatieplaquette conform Europese voorschriften. Naar aanleiding van deze wijzigingen is er een inlegvel met corrigenda ontwikkeld voor de cd-rom met communicatievoorwaarden. Die cd-rom is in 2007 gedrukt en wordt, zolang de voorraad strekt, samen met de subsidiebeschikking verstuurd aan eindbegunstigden.

Nieuwsbrief

In 2008 zijn vier nieuwsbrieven uitgebracht en verzonden naar ruim driehonderd abonnees.

Website

De website van het Regiebureau (www.regiebureau-pop.eu) is in 2008 vernieuwd. Op 16 juni is de site met een vernieuwde vormgeving gelanceerd.

Pers

Het Regiebureau POP heeft op 16 juni 2008, in samenwerking met de Directie Communicatie van het ministerie van LNV, een persbericht uitgebracht met daarin de belangrijkste besluiten van Comité van Toezicht POP NL.

Kennisuitwisseling

Op 23 april heeft het Regiebureau een bijeenkomst georganiseerd met ambtenaren van het Departement Landbouw en Visserij van de Vlaamse overheid met het doel kennis uit te wisselen op het gebied van monitoring en evaluatie. 's Morgens is er onder andere gesproken over de gegevensverzameling ten behoeve van het Jaarverslag over de uitvoering POP2 2007. 's Middags is er een werkbezoek gebracht aan Fort Vechten, dat onderdeel is van de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

Verkiezing POP-project van het jaar

In de vergadering van 16 juni heeft het Comité van Toezicht ingestemd met het voorstel voor het organiseren van een verkiezing van het POP-project van het jaar. Het doel van de verkiezing is het belonen van succesvolle, inspirerende, bijzondere, of innovatieve plattelandsprojecten die gefinancierd zijn vanuit POP2. Een afgeleid doel van de verkiezing is het genereren van media-aandacht voor het Plattelandsontwikkelingsprogramma 2007-2013 opdat de bekendheid van (de mogelijkheden van) het programma wordt vergroot, en potentiële eindbegunstigden op (project)ideeën worden gebracht. De jury zal worden voorgezeten door dhr. J.H. Vennevertloo, wethouder van de gemeente Berkelland en namens de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) lid van het Comité van Toezicht. Een werkgroep is gestart met de voorbereidende werkzaamheden. Naar verwachting zal de eerste verkiezing plaatsvinden in het voorjaar van 2010.

10. Personele en managementinformatie

Personeel

Geert Gielen heeft per 1 oktober het Regiebureau verlaten om directeur te worden bij de Stichting Landschapsbeheer Flevoland.

Eefke Peeters heeft Annemiek Nap een aantal maanden vervangen toen zij met levensloopverlof was.

Marian Vergeer-Abeleven is per 10 september het office management komen versterken. In het najaar van 2008 werd het Regiebureau helaas geconfronteerd met ziekte van twee medewerkers, van wie het herstelproces, naar het zich laat aanzien, geruime tijd zal duren.

Formatie

Het Regiebureau heeft als programmaorganisatie geen eigen ambtelijke formatie, maar werkt met detacheringen vanuit het ministerie van LNV, de provincies en, indien nodig voor administratieve ondersteuning, uitzendbureau Start.

Begin 2007 hebben het ministerie van LNV en de provincies ingestemd met het formatieplan 2007 - 2013 van het Regiebureau. Op grond van de bestuursovereenkomst tussen Rijk en provincies uit 2001 bestond de formatie uit 7 fte. (1 fte. = 36 uur/week). Vanwege de krimptaakstelling bij de Rijksoverheid is de formatie in de nieuwe opstelling met 1 fte. gereduceerd en vastgesteld op 6 fte.

Bedrijfsvoering

Met ingang van 2008 wordt het Regiebureau POP op financieel-administratief gebied ondersteund door het Financieel Diensten Centrum van de Directie FEZ van het ministerie van LNV.

Facilitair

Het Regiebureau huurt kantoorruimte van DLG, maakt gebruik van de technische infrastructuur van LNV/DLG en doet regelmatig een beroep op facilitaire ondersteuning van LNV en DLG. Op ICT-gebied wordt het Regiebureau ondersteund door DICTU van het ministerie van LNV.

Financiën

De uitgaven voor personeel en materieel zijn binnen de kaders van de begroting gebleven.

Bijlagen

Bijlage 1: samenstelling Comité van Toezicht POP in 2008

1. **mevr. G. Verburg**, minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (voorzitter)
2. **dhr. mr. J.L. Evertse**, Gedeputeerde van de provincie Zuid-Holland (tevens plv. voorzitter), namens landsdeel West
3. **dhr. G.H.M. Driessen**, Gedeputeerde van de provincie Limburg, namens landsdeel Zuid
4. **dhr. D.A. Hollenga**, Gedeputeerde van de provincie Groningen, namens landsdeel Noord
5. **dhr. P. Jansen**, Gedeputeerde van de provincie Overijssel, namens landsdeel Oost
6. **mevr. ir. A.N. Wouters**, Directeur-Generaal van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
7. **mevr. ing. S.M.M. Borgers**, Directeur-Generaal Milieu van het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (tot september 2008)
8. **dhr. drs. C.B.F. Kuijpers**, Directeur-Generaal Ruimte van het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (vanaf september 2008)
9. **mevr. drs. J.P. Zevenbergen-Herweijer**, namens de sociale en economische partners
10. **dhr. J.H. Vennevertloo**, namens de Vereniging van Nederlandse Gemeenten
11. **dhr. P. Tarno**, namens de Europese Commissie
12. **dhr. mr. drs. P.C.G. Glas**, namens de Unie van Waterschappen
13. **dhr. ir. J.T. Bos**, Vereniging Natuurmonumenten, namens de natuur- en milieuorganisaties
14. **dhr. A.J. Maat**, LTO Nederland, namens de landbouworganisaties
15. **dhr. ir. J.A.W.H.M. Zwetsloot**, secretaris

Bijlage 2: medewerkers Regiebureau POP in 2008

Hoofd:

- **dhr. ir. J.A.W.H.M. Zwetsloot**, gedetacheerd vanuit het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Stafmedewerkers:

- **dhr. G. Gielen**, gedetacheerd vanuit de provincie Flevoland (tot 1 oktober)
- **mevr. mr. drs. A.M.P. Nap**, gedetacheerd vanuit het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
- **mevr. drs. I. Oppedijk**, gedetacheerd vanuit de provincie Groningen
- **mevr. mr. W.M.E. Peeters**, gedetacheerd vanuit het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Dienst Regelingen Roermond (mei-november)
- **mevr. C. van der Velden**, gedetacheerd vanuit het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
- **mevr. W.L.M. Verviers-Rigter**, gedetacheerd vanuit het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
- **dhr. ing. A.W. Vorstenburg**, gedetacheerd vanuit de provincie Zuid-Holland

Secretariaat:

- **mevr. T.H.F.C. Sibma**, gedetacheerd vanuit het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
- **mevr. M.W. Vergeer-Abeleven**, gedetacheerd vanuit het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (vanaf 10 september)

Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland